Všichni chtějí šéfovat. Ale kdo bude dělat?

Ve stavebnictví pracuje Michael Švanda skoro celý život. Už při škole začínal jako dělník na stavbě, dnes šéfuje stavebnímu závodu. Obor má podle něj budoucnost, ale ztratil atraktivitu a pozornost.

Alice Andryzková
redaktorka MF DNES

Říká se, že ve stavebnictví se odráží aktuální kondice ekonomiky. V době krize je to první obor, který se zastaví. A tak by v období růstu měl být opět prvním, jenž se pořádně rozjede. „Jenže to tak není. Ve stavebnictví krize ještě neskončila. Čísla ukazují, že se nic nezměnilo. Daří se snad jen bytové výstavbě. Ale co firmy, jako je ta naše, která dodává výrobky na stavby?“ říká Michael Švanda, ředitel závodu Speciální činnosti společnosti Hochtief CZ v Plané nad Lužnicí.

Jak byste tedy nyní popsal situaci v oboru?
To, co trhu chybí, je předvídatelnost a kontinuita. Nyní jsou to strašné výkyvy. My potřebujeme, abychom měli stálý přísun práce pro naše zaměstnance.

Daří se to?
Ale ano, na nejbližší období máme zakázky nasmlouvané. Jenže zase přichází jiná starost - mít na to dost kvalifikovaných odborníků.

Hodně výrobních firem pláče, že nejsou.
Táborsko tradičně mívá stejnou, nebo dokonce nižší nezaměstnanost než Praha. Je tu hodně průmyslových podniků, takže na trhu práce žádná volná síla není. Přetahujeme si stávající zaměstnance s konkurencí.

Najímáte si zahraniční dělníky, abyste neztratili zakázky?
V programu Režim Ukrajina máme poptáno 53 odborných dělnických pozic. Jenže od prvního oslovení až do přijetí nového zaměstnance to trvá zpravidla devět měsíců. A zakázka bývá třeba na měsíc, takže to není moc pružný systém.

Zkoušíte si sami vychovat budoucí pracovníky?
Snažíme se o to. Ale i tak nám hrozí, že až se od zkušenějších vše naučí, odejdou jinam. Intenzivně spolupracujeme se středními školami, ale ani to často nestačí. Například truhláři - my jich tu potřebujeme patnáct, ale v ročníku jich je deset a po škole to nejde dělat ani jeden, případně jdou pomáhat do otcovy firmy. Zahájili jsme dialog s ostatními stavebními firmami, které jsou na tom podobně. Snažíme se povznést stavebnictví jako obor, aby do něj lidé opět chtěli. Je nutné pracovat už s žáky základních škol a jejich rodiči.

Na co je chcete lákat?
Podívejte se kolem sebe: vše, co má nějakou trvalejší hodnotu, vytvořila buď příroda, nebo postavil člověk. Ostatní věci pominou, zmizí. Stavby přetrvají. Vždyť co dnes jezdí turisté obdivovat do cizích zemí? Přírodní krásy nebo právě stavby. Některé vydržely stovky, ba i tisíce let. Je prima, když můžeme jít po městě a ukazovat: Tohle jsme stavěli my. Všechno, co se vyrobí a postaví, je jedinečné, neexistuje tu stereotyp. Nic se nevyrábí na sklad. A hned za sebou vidíte výsledky. Může to říct někdo, kdo jenom píše e-maily?

Nemáme lidi... Ve stavebnictví je hodně pozic, které by slušely ženám, škoda, že na nich nejsou, říká Michael Švanda. Foto: archiv firmy Hochtief CZ

Vizitka
Michael Švanda (50)

- V polovině 80. let studoval Fakultu stavební ČVUT Praha, ale nedokončil ji. Jako brigádník pomáhal na stavbě a obor tak poznával zdola.
- Po revoluci dělal stavbyvedoucího, podílel se například na výstavbě Divadla Spirála na pražském Výstavišti nebo hotelu Švarc u Benešova.
- Prošel několika stavebními firmami, architektonickým ateliérem, realitní kanceláří a grafickým studiem. Od roku 2008 působí ve společnosti Hochtief CZ, začínal jako nákupčí projektu a přes pozici specialisty ředitele divize se dostal na post ředitele závodu Speciální činnosti v Plané nad Lužnicí.

Uslyší na to mladí?
Nevím. Já myslím, že ta dnešní roztěkanost a zkratkovitost je dočasný stav, který se musí změnit.

Možná jim nabídnout něco hmatatelnějšího, praktičtějšího?
U nás lidé najdou stabilní práci, v níž se běžně zůstává 30 nebo 40 let. Nedovolíme si poslat pozdě výplatu nebo nezaplatit přesčasy. Zaměstnancům poskytujeme navíc i řadu benefitů: příspěvky na lázně, sportovní aktivity, dětské tábory, nabízíme i bezúročné půjčky. Když už pracovníci nechtějí „rajzovat“ po světě a bydlet na ubytovnách, dáme jim práci tady. Mzdy však bohužel nikdy nedorovnáme na úroveň privátních firem. Zakázky se vyhrávají na hranici rentability, takže není moc prostor pro navyšování mezd. Jak investovat do lidí, když máte sice obrat přes pět miliard, ale zisk jen tři procenta?

I demografická křivka je proti vám...
Bohužel. V běžném ročníku bývalo před deseti lety 110 tisíc studentů, z toho více než třetina šla na řemeslo a zbytek na maturitní obory. Dnes jich je 70 tisíc, z toho jen 10 procent jde pracovat rukama, ostatní se ženou za titulem. Všichni přece nemůžeme mít vysoké školy a dělat za počítačem. Když bude každý řídit, nezbude nikdo, kdo by pracoval rukama. A podle odborníků bude ještě hůř. Buď se poměry změní, či budeme pracovní sílu dovážet odjinud, nebo se některé obory prostě zhroutí. Přitom stavebnictví a k němu přidružená odvětví zaměstnávají desetinu populace.

Jak jste se do oboru dostal vy?
To byla náhoda. Původně jsem chtěl studovat psychologii, ale všichni mne zrazovali, že ze sportovního gymnázia nemám šanci se tam dostat. Rodiče byli učitelé, ale touto cestou jsem jít nechtěl, takže zbyly na výběr strojárna a stavárna. Kamarád mi říká: Pojď to na tu stavárnu zkusit se mnou. Šel jsem, jeho nevzali, mě ano. Ze zdravotních důvodů jsem ve 4. ročníku školu přerušil, začal pracovat na stavbách a zpět už jsem se nevrátil. Vzdělání si ale nakonec musím doplňovat celý život. Posledních několik let jsem pracoval v Hochtiefu v nákupu. Jezdil jsem do závodu v Plané jako specialista ředitele a začal jsem toužit po tom, aby po mně nezbyly jen stohy papíru a stovky e-mailů. Když jsem dostal nabídku závod řídit, cítil jsem to jako možnost dělat něco opravdového. Teď tu vidím každý den něco vznikat.

Jak si tedy představujete poslední etapu své pracovní kariéry?
Jestli se v oboru a ve společnosti nic nezmění, budu tu za pět let sám. Bylo by dobré, aby starší zaměstnanci mohli předat práci svým následovníkům, aby třeba dva roky pracovali společně. Lidé v oboru nechtějí moc přesluhovat, jsou unavení. Je mi trochu hanba, když vidím chlapa v předdůchodovém věku, jak stojí na lešení v zimě v minus dvaceti a v létě v plus třiceti stupních. Budeme se snažit, aby tento scénář nenastal a dočkali jsme se doby, kdy se vrátí hrdost řemeslu a lidské práci.